

BESLUT Ärendenr:
2014-12-08 NV-00552-14

Fastställande av miniminivåer för lo gällande rovdjursförvaltningsområden och län

Beslut

Naturvårdsverket fastställer med stöd av 5 § förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn miniminivåer för förekomsten av lo för rovdjursförvaltningsområden och län enligt tabell 1 nedan. Detta beslut ersätter beslutet om fastställelse av miniminivåer för lo från den 3 februari 2011(dnr NV-02007-10) som härmed upphävs.

Beslutet gäller som längst till och med den 8 december 2019. Nya miniminivåer kan komma att fastställas under perioden.

Av Naturvårdsverket fastställda miniminivåer - Lo (årliga förnygringar)			<i>Inriktning för miniminivåer under perioden</i>
Norra Rovdjursförvaltningsområdet		66,5	66,5
	Norrbottnen	17	
	Västerbotten	13,5	
	Jämtland	20	
	Västernorrland	16	
Mellersta Rovdjursförvaltningsområdet		62	57,5
	Dalarna	6,5	
	Gävleborg	13	
	Värmland	9	
	Stockholm	2,5	
	Uppsala	11,5	
	Örebro	9,5	
	Västmanland	3	
	Västra Götaland	7	

Av Naturvårdsverket fastställda miniminivåer – Lo (årliga föryngringar)			<i>Inriktning för miniminivåer under perioden</i>
Södra Rovdjursförvaltningsområdet		18,5	23
	Södermanland	3	
	Östergötland	3,5	
	Jönköping	2	
	Kronoberg	3	
	Kalmar	3	
	Gotland		
	Blekinge	1	
	Skåne	0	
	Halland	3	
Hela landet	Summa	147	147

Tabell 1

Bakgrund

Riksdagens mål om ökad regionalisering av rovdjursförvaltningen och tydliga intention att genomföra en delegation av rätten att fatta beslut om licensjakt förutsätter att miniminivåer för förekomsten av respektive art beslutas. Naturvårdsverket har genomfört en process för att ta fram sådana miniminivåer. Av prop. 2012/13:191 framgår:

”Dagens system för fördelning av miniminivåer bör inte ändras” (sid. 60 ff).

”Det är lämpligt att grunden för Naturvårdsverkets beslut läggs av den regionala förvaltningen... Mot denna bakgrund samt med hänsyn till regeringens önskan att ytterligare regionalisera viltförvaltningen genom samförvaltning och därmed öka delegationernas mandat, bör den nuvarande ordningen inte ändras” (sid. 61).

Juridiska förutsättningar för fastställande av miniminivåer

Förordning (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn (FOF) innehåller bestämmelser om förvaltningen av de stora rovdjuren. Det framgår av 1 § FOF att förvaltningen syftar till att djur av dessa arter ska finnas i så stort antal att arterna långsiktigt finns kvar i den svenska faunan och att djuren kan sprida sig till sina naturliga utbredningsområden. Detta syfte ska uppnås i en sådan takt som främjar samexistensen mellan människor och dessa arter samtidigt som skador och olägenheter förebyggs och begränsas.

Av 4 § FOF framgår att länsstyrelserna ska lämna förslag på det minsta antal föryngringar per år som förvaltningen ska syfta till att upprätthålla (miniminivå) för förekomsten av björn, varg, järv och lo i länet. Förslaget ska lämnas till samverkansrådet. Samverkansrådet ska lämna förslagen för respektive art till Naturvårdsverket för rovdjursförvaltningsområdet samt för vart och ett av de län som ingår i området.

Berörd viltförvaltningsdelegation ska pröva frågor om godkännande av det förslag till miniminivåer för förekomsten av björn, lo, varg och järv i länet som enligt 4 § första stycket FOF ska lämnas till samverkansrådet enligt 4 § första punkten förordningen (2009:1474) om viltförvaltningsdelegationer.

Efter förslag av samverkansråden ska Naturvårdsverket fastställa miniminivåer för förekomsten av björn, varg, järv och lo i vart och ett av rovdjursförvaltningsområdena och länen enligt 5 § FOF. Naturvårdsverket ska fastställa miniminivåerna inom ramen för de nationella målen för respektive art och med beaktande av arternas naturliga utbredningsområden.

6 § FOF anger att Naturvårdsverket minst en gång vart femte år ska se över fördelningen av miniminivåerna.

Processen för att fastställa miniminivåer

Naturvårdsverket har den 20 mars 2014 begärt att samverkansråden i rovdjursförvaltningsområdena ska lämna förslag på miniminivåer för förekomsten av bland annat lo i län och förvaltningsområden till Naturvårdsverket senast den 22 september 2014 (dnr Nv-00552-14).

Samverkansråden i de tre rovdjursförvaltningsområdena har lämnat förslag till miniminivåer, se bilaga 1.

Juridiska förutsättningar för delegering av beslutanderätten för licensjakt

Enligt 24 a § jaktförordningen (1987:905) (JF) får Naturvårdsverket överlämna till länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde att besluta om licensjakt efter björn, varg, järv och lo med stöd av 23 d § JF, under förutsättning att antalet föryngringar för arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiger de fastställda miniminivåerna enligt 5 § FOF.

Inventeringsresultat

Den senaste inventeringen från vintern 2013/14 tyder på en nedgång av lostammen. Det har skett en minskning av populationen i norra förvaltningsområdet, som omfattar större delen av renskötseområdet. Det är ett resultat av den jakt på lo som bedrivits i enlighet med den politiska intentionen att minska lopopulationen i renskötseområdet. Därtill noteras även en minskning av lopopulationen i mellersta förvaltningsområdet och en marginell och osäker minskning i södra förvaltningsområdet. Populationsberäkningar utifrån inventeringsresultaten visar att det fanns cirka 840 loar i Sverige vintern 2013/14. Se inventeringsresultaten fördelade per rovdjursförvaltningsområde och län i bilaga 1.

Vid inventeringen av lo används omräkningsfaktorer. För lo är omräkningsfaktorn mellan föryngringar och antal individer 6,14 i norra förvaltningsområdet, 6,24 i Värmland, Dalarna och Gävleborg samt 5,48 i övriga län (Beståndstatus för lodjur 2014 ISSN 2387 2950 ISBN 978-82-426-2709-4). Det betyder att antalet föryngringar ska multipliceras med omräkningsfaktorn för att få fram det beräknade antalet individer. Genom omräkningsfaktorn inkluderas alla kategorier djur i populationen i det totala antalet. Antalet

föryngringar grundar sig på inventeringen av familjegrupper (honor med ungar). Lo förekommer i hela Sverige utom på Gotland. Förekomsten är dock högst i de norra och mellersta delarna av landet.

Vid fastställande av miniminivåer används samma omräkningsfaktorer som vid inventeringen. Dessa omräkningsfaktorer skiljer sig något från de som beskrevs i den begäran om förslag till miniminivåer den 20 mars 2014 (NV-00552-14).

Tidigare beslut

Enligt riksdagens beslut den 10 december 2013 ska referensvärdet för lo ligga mellan 700-1000 individer. Naturvårdsverket fastställde enligt uppdrag referensvärdet till 870 individer den 16 december 2013 (Nv-009661-12).

Skäl

Beslut om miniminivåer för rovdjur ska enligt Naturvårdsverket tillgodose följande principer:

- att säkerställa att de nationella referensvärdena inte understigs
- att bidra till att genomföra regionaliseringen av rovdjursförvaltningen
- att samma utgångspunkter används för fördelning i alla förvaltningsområden samt mellan förvaltningsområden och län

Naturvårdsverket ska enligt 5 § FOF fastställa miniminivåerna

- inom ramen för de **nationella målen** för respektive art och
- med beaktande av arternas **naturliga utbredningsområden**

Naturvårdsverkets bedömning är att de nationella målen rörande antal nu är att loarna ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus enligt prop. 2012/13:191. Det beslutade referensvärdet beskriver det lägsta antal som motsvarar en gynnsam bevarandestatus. Miniminivåerna måste därför sammantaget motsvara minst det nationella referensvärdet för arten. På detta sätt säkerställs att de nationella målen inte underskrids.

Miniminivåerna kommer vidare att revideras allteftersom spridning sker inom artens naturliga utbredningsområde.

Miniminivåer för lo

Naturvårdsverket bedömer att det bäst tillgodoser de politiska målen för rovdjursförvaltningen att besluta om en miniminivå som är så låg som möjligt utan att det riskerar att äventyra att en gynnsam bevarandestatus för arten kan uppnås och bibehållas. Naturvårdsverket fastställer därför miniminivåer som sammantaget motsvarar det nationella referensvärdet. Det innebär att det finns skäl att justera ett antal av de av samverkansrådets föreslagna miniminivåerna för lo så att de motsvarar inventeringsresultaten i länen, se tabell 1.

I Miljö – och jordbruksutskottets betänkande 2013/14: MJU7 framgår :

”Det referensvärde för gynnsam bevarandestatus som Naturvårdsverket fastställer ska sedan inte få underskridas”.

Lostammen ligger nu strax under referensvärdet vilket för lo är 870 individer. Det betyder att det inte finns tillräckligt många föryngringar idag för att nå referensvärdet för landet som helhet. Minimnivåerna ska så långt som möjligt motsvaras av faktiska föryngringar.

Naturvårdsverket gör bedömningen att det är viktigt att referensvärdet uppnås så snart som möjligt.

I vår bedömning av var lopotulationen behöver öka i förhållande till inventeringsresultaten utgår vi från:

- den politiska intentionen att inte öka populationen i renskötselområdet,
- en analys av den teoretiska tillgången på habitat utifrån rapporten Potentielle leveområden för stora rovdjur i Skandinavien: GIS- analyser på ett ekoregionalt nivå. Nina fagrapport 64,
- antal loar inom respektive län,
- de regionala trender i stammens utveckling som går att utläsa från tidigare inventeringar och
- de förslag till fördelning som Samverkansråden lämnade med anledning av vår begäran om förslag till minimnivåer den 20 mars 2014 (NV-00552-14).

Utifrån ovanstående bedömningskriterier anser vi att lopotulationen har bäst förutsättningar att öka jämfört med inventeringsresultaten i Södermanlands, Kronobergs och Hallands län. Det finns därför skäl att fastställa minimnivåer som ligger över inventeringsresultaten i dessa län enligt tabell 1.

Inriktningen under perioden

Samverkansrådets förslag med anledning av vår begäran visar att södra förvaltningsområdet är berett att hantera en större lopotulation framöver. Vidare har mellersta förvaltningsområdet hittills haft en relativt stor andel av lopotulationen. Naturvårdsverket bedömer att en fördelning av lostammen mellan det mellersta och södra förvaltningsområdet där mellersta kan minska något och södra fortsätter att öka är lämplig eftersom det även i södra finns god bytestillgång och tillgång till lämpliga habitat. Med dessa utgångspunkter har Naturvårdsverket justerat förslagen till minimnivåer från Samverkansråden så att de fungerar som inriktning på förvaltningsområdesnivå under perioden. Naturvårdsverket har dock valt att inte ange någon ny inriktning på länsnivå. När det gäller det norra förvaltningsområdet anser Naturvårdsverket att minimnivån kan vara oförändrad under förvaltningsperioden.

Övrigt

Revidering av minimnivåer

Naturvårdsverket ska enligt 6 § FOF minst en gång vart femte år se över fördelningen av de regionala minimnivåerna. Naturvårdsverket beslutar därför att fastställa dessa som längst till och med den 8 december 2019.

Naturvårdsverket bedömer att det kan vara lämpligt med en översyn redan efter tre år, eftersom det skulle passa in med revideringarna av förvaltningsplaner och rapporteringen av referensnivåer var 6:e år till EU-kommissionen. Första

perioden blir dock två år eftersom Sverige rapporterade 2013. Om ett samverkansråd finner det lämpligt kan de initiera processen att se över miniminivåerna tidigare. Även Naturvårdsverket kan begära in förslag för att fastställa nya miniminivåer tidigare om det uppkommer nya omständigheter.

Förutsättningar för delegation av licensjakt

Fastställandet av miniminivåer för de stora rovdjuren möjliggör enligt 24 a § i JF en delegering av rätten att besluta om licensjakt för arterna när förutsättningarna är uppfyllda, dvs. om antalet föryngringar i rovdjursförvaltningsområdet överstiger miniminivån för förvaltningsområdet. När antalet föryngringar inte överstiger den fastställda miniminivån är det således inte möjligt att delegera rätten att besluta om licensjakt efter lo. Om det nationella referensvärdet inte är uppnått kommer inte Naturvårdsverket att delegera rätten att besluta om licensjakt även om ett eller flera rovdjursförvaltningsområden överstiger sina miniminivåer. Naturvårdsverket bedömer att det inte är aktuellt med beslut om licensjakt i ett sådant läge eftersom det skulle motverka principen att referensvärdet uppnås så snart som möjligt.

Om förutsättningarna förändras under förvaltningsperioden och delegationen av rätten att fatta beslut om licensjakt blir aktuell är det viktigt att beakta följande. Licensjakt är ett av flera verktyg i rovdjursförvaltningen. Den faktiska förvaltningen bör ligga så nära de som berörs som möjligt. Delegation är en nödvändig men inte tillräcklig förutsättning för länet att fatta beslut om licensjakt. Det ankommer på varje län att bedöma om förutsättningar för licensjakt föreligger med hänsyn till såväl juridiska som faktiska förutsättningar. Vid denna bedömning är det av stor vikt att beakta det nationella referensvärdet i syfte att säkerställa att det inte äventyras i enlighet med bestämmelserna i JF om att jakten inte får försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus, se 23 c § i JF. Den licensjakt som kan komma att beslutas av länen får således inte innebära att antalet föryngringar i Sverige understiger det beslutade referensvärdet för lo.

Beslut har fattats av ställföreträdande generaldirektören Kerstin Cederlöf.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit biträdande avdelningschefen Rikard Janson, föredragande.

Kerstin Cederlöf

Rikard Janson

Bilaga:

1. Förslag på miniminivåer från samverkansråden och inventeringsresultaten.

Sändlista per e-post

Samtliga länsstyrelser

Kopia per e-post:

Sametinget

Viltskadecenter

Skandulv

Björnprojektet

Miljödepartementet

Landsbygdsdepartementet

Jordbruksverket

Rådet för rovdjursfrågor

Rikspolisstyrelsen

Statens Veterinärmedicinska Anstalt

Naturhistoriska riksmuseet

Miljödirektoratet, Norge

Jord- och Skogsbruksministeriet, Finland

Bilaga 1

Förslag på miniminivåer från samverkansråden september 2014 med andra omräkningsfaktorer än i beslutet. (6 i norra och 5,5 i mellersta och södra)			Inventeringsresultaten men omräkningsfaktorerna i enlighet med beslutet
Norra Rovdjursförvaltningsområdet		67	66,5
	Norrbotten	24	17
	Västerbotten	15	13,5
	Jämtland	17	20
	Västernorrland	11	16
Mellersta Rovdjursförvaltningsområdet		68	62
	Dalarna	10	6,5
	Gävleborg	8	13
	Värmland	12	9
	Stockholm	7	2,5
	Uppsala	8	11,5
	Örebro	7	9,5
	Västmanland	4	3
	Västra Götaland	12	7
Södra Rovdjursförvaltningsområdet		23	13,5
	Södermanland	3	1
	Östergötland	3	3,5
	Jönköping	3	2
	Kronoberg	3	0,5
	Kalmar	4	3
	Gotland	-	-
	Blekinge	2	1
	Skåne	2	0
	Halland	3	2,5
Hela landet	Summa	158	142